

Fimmtudaginn 17. september 1998.

Nr. 131/1998.

Ákærvaldið

(Sigríður Jósefsdóttir saksóknari)
gegn

Gísli Edmund Úlfarssyni

(Kristján Stefánsson hrl.)

Fjársvik.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Markús Sigurbjörnsson, Arnljótur Björnsson og Gunnlaugur Claessen.

Ríkissaksóknari skaut málinu til Hæstaréttar í samræmi við yfirlýsingu ákærða um áfrýjun og einnig af hálfu ákærvalds með stefnu 17. mars 1998. Af hálfu ákærvalds er þess krafist, að refsing ákærða verði þyngd.

Ákærði krefst aðallega sýknu af kröfum ákærvaldsins, en til vara, að refsing verði milduð og bundin skilorði.

Með vísan til forsendna hins áfrýjaða dóms verður staðfest ákvæði hans um sakfellingu ákærða.

Í héraðsdómi er greint frá málsatvikum, sem varða ákvörðun refsingar, svo og, að ákærði hafi ekki áður sætt refsingu, sem hér skipti máli. Að þessum atriðum gættum er refsing ákærða hæfilega ákveðin fangelsi í tólf mánuði. Ekki eru efni til að binda refsinguna skilorði.

Ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað skal vera óraskað. Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað málsins, eins og nánar greinir í dómsorði.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Gísli Edmund Úlfarsson, sæti fangelsi í 12 mánuði.

Ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað skal vera óraskað.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað málsins, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 40.000 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns fyrir Hæstarétti, Kristjáns Stefánssonar hæstaréttarlögmanns, 40.000 krónur.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 12. febrúar 1998.

Mál þetta er höfðað með ákæru lögreglustjórans í Reykjavík 16. desember 1997 á hendur ákærða, Gísla Edmund Úlfarssyni, kt. 100258-5959, Hraunbæ 190, Reykjavík, „fyrir fjársvik, en til vara fyrir fjárdrátt, með því að hafa frá 28. desember 1995 til 15. febrúar 1996 sem söluaður og stjórnarmaður í Hugin, fasteignamiðlun ehf., kt. 711291-2889, blekkst Maríus Artúrsson, kt. 300824-3749, og Þórdísi Sólmundardóttur, kt. 190927-2539, til að afhenda sér samtals 10.995.740 kr. í peningum og húsbrefum af söluandvirði tveggja íbúða, sem ákærði annaðist sölu á fyrir þau á fasteignasölnni, með því að telja þeim trú um, að fasteignasalan myndi ávaxta fjármunina fyrir þau í skamman tíma vegna væntanlegra íbúðarkaupa þeirra, en ráðstafað fjármuninum óðara í eigin þágu, þrátt fyrir það að honum væri ljóst, að hann gæti ekki endurgreitt féð, en bú ákærða var tekið til gjaldþrotaskipta 10. október 1995.

Ákærði stóð ekki Maríusi og Þórdísi skil á fé á tilsettum tíma 15. maí sama ár, er þau áttu að greiða 3.000.000 kr. vegna íbúðarkaupa sinna, en endurgreiddi þeim einungis samtals 5.200.000 kr. án vaxta á tímabilinu frá 29. júlí 1996 til 17. janúar 1997.

Telst þetta aðallega varða við 248. gr., en til vara við 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar“.

I.

Málavextir eru þeir, að kærundur, hjónin Maríus Artúrsson og Þórdís Sólmundardóttir, sem bæði eru ellilífeyrisþegar, ákváðu að selja húseign sína, Kársnesbraut 39, Kópavogi, þar sem þau vildu minnka við sig og hugðust kaupa íbúð í sambýli fyrir aldraða. Hjónin settu eignina fyrst í einkasölu, en síðar í almenna sölu hjá þremur fasteignasölum. Ein þeirra var fasteignasalan Huginn, fasteignamiðlun ehf. (fyrir 15. desember 1995 Huginn, fasteignamiðlun hf.). Í október 1995 komust á makaskipti á fasteigninni á Kársnesbraut 39 og íbúð að Öldugötu 51, Reykjavík, fyrir milli-göngu Hugins, fasteignamiðlunar ehf. Ákærði var söluaður og einn eigenda fasteignasölnunnar, og annaðist hann söluina fyrir hennar hönd, en sá jafnframt um samskipti hennar við kærundur. Skjalagerð var í höndum annars starfsmanns fasteignasölnunnar, löggilts fasteignasala. Engin samskipti höfðu verið milli ákærða og kærenda fyrr en við sölu meðferð fasteignar hjónanna.

Skiptin fóru fram með þeim hætti, að kærundur tóku Öldugötuíbúðina upp í sína eign á matsverði, 8,3 milljónum króna, og að auki mismun upp á 4.930.820 krónur í peningum.

Eignin við Öldugötu var sett í sölumeðferð hjá Hugin, fasteignamiðlun ehf. Tilboð kom í eignina í desember 1995, sem hljóðaði upp á 8 milljónir króna. Kærendur voru ekki sátt við tilboðið, töldu það of lágt miðað við uppítökuverð íbúðarinnar. Ákærði og kærendur eru ekki sammála um málsatvik eftir þetta, en allt að einu var gengið að tilboðinu og íbúðin seld. Kærendur halda því fram, að þau hafi aðeins fallist á sölu íbúðarinnar, þar sem ákærði hafi fyrir hönd fasteignasölnunnar boðist til að ávaxta andvirði sölu húss og íbúðar þannig, að mismunur á uppítökuverði Öldugötuíbúðarinnar og þess, sem fékkst fyrir hana í sölu, fengist, áður en ný eign yrði keypt. Ákærði neitar þessu og heldur því fram, að um persónulegt lán til sín hafi verið að ræða, bæði peninga og síðar húsbref gegn vöxtum. Enginn ágreiningur er um, að kærandi Maríus lagði 4,6 milljónir króna í tékka inn á reikning ákærða í Búnaðarbankanum 28. desember 1995.

22. janúar 1996 var gengið frá sölu íbúðarinnar á Öldugötu 51. Söluverð íbúðarinnar var allt greitt í húsbrefum, annars vegar að nafnvirði 4,2 milljónir króna og hins vegar í húsbrefum að uppfærsluvirði 1.795.740 krónur. Afhenti Maríus ákærða 23. janúar 1996 500 þúsund krónur, en þar af voru 100 þúsund krónur greiðsla vegna sölulauna. Síðar í sama mánuði 26., fram-seldi Maríus eyðuframsali til ákærða tvö húsbref að nafnvirði eina milljón hvort. Þessi húsbref seldi ákærði samdægurs. Kærendur hittu ákærða skömmu síðar, og komu þá meðal annars til tals fyrirhuguð kaup hinna fyrrnefndu á íbúð í Gullsmára í Kópavogi og ávöxtun á þeim húsbrefum, sem fengust fyrir Öldugötuíbúðina. Taldi ákærði, að hægt yrði að fá 10% vexti af bréfunum fram að þeim tíma, er þau þyrftu á fénu að halda. Ágreiningur er um, hvort það var í apríl eða um haustið. Niðurstaðan varð sú, að 15. febrúar 1996 framseldi Maríus eyðuframsali til ákærða húsbref að nafnvirði 3,8 milljónir króna, þrjú einnar milljónar og eitt 800.000 króna. Ákærði kvittaði fyrir móttöku bréfanna með greiðslukvittun frá Hugin, fasteignamiðlun ehf., 15. febrúar 1996 og framseldi samdægurs þrjú þeirra Landsbrefum hf., samtals að fjárhæð 3.000.000 kr.

Pegar hér var komið, höfðu kærendur afhent ákærða 5 milljónir í peningum og húsbref að andvirði 5.995.740 krónur, samtals 10.995.740 krónur. Ekki er ágreiningur um þessar fjárhæðir.

Í maí 1996 leituðu kærendur til ákærða hjá Hugin, fasteignamiðlun ehf., um afhendingu hluta fjárins til að mæta skuldbindingum vegna íbúðarkaupanna í Gullsmára. Tjáði þá ákærði þeim, að féð yrði ekki laust til afhendingar fyrr en í júlí. Hinn 29. júlí fengu þau afhentar 1.700.000 krónur, en afganginum var lofað í ágúst. Hinn 25. ágúst var greitt í tveim ávísunum, annarri að andvirði 3 milljónir og hinn að andvirði 800.000 krónur. Báðar ávísanirnar reyndust innstæðulausar.

Síðar hafa kærendum verið endurgreiddar 800.000 krónur 30. ágúst 1996, 650.000 krónur 9. september sama ár, 1.000.000 króna 25. september sama ár, 850.000 krónur 25. október sama ár og 200.000 krónur 17. janúar 1997, samtals 3,5 milljónir króna. Þessar síðustu greiðslur voru inntar af hendi beint til söluaðila íbúðarinnar í Gullsmára. Ákærði lýsti sig reiðubúinn til samninga um endurgreiðslu fjárins, en ýmist stóð ekki við greiðslur eða bauð að sögn lögmanns kæranda verðlausa hluti til greiðslu. Ítrekaðar tilraunir til að endurheimta féð hafa reynst árangurslausar. Ógreiddar eru samtals 5.795.740 krónur án vaxta. Hafa kærendur höfðað mál á hendur tryggingafélagi og Kristjáni V. Kristjánssyni, löggiltum fasteignasala, til greiðslu þess fjár.

Bú ákærða var tekið til gjaldþrotaskipta 10. október 1995. Var búið lýst eignalaust, er skiptum lauk 15. janúar 1996. Bú Hugins, fasteignamiðlunar ehf., var tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði 8. júlí 1997.

II.

Ákærði, Gísli Edmund Úlfarsson, fyrrverandi fasteignasali, stjórnarmaður og eigandi í fasteignasölnunni Hugin, fasteignamiðlun ehf., var yfirheyrður við rannsókn málsins og fyrir dómi. Hann hefur neitað sakargiftum. Ákærði kveðst hafa tekið við þeim fjármunum, sem nánar er lýst í ákæru, samtals að fjárhæð 10.995.740 krónur, en kveðst hafa fengið þessa fjármuni að láni hjá hjónunum, sem greind eru í ákæru. Hann mótmælir því, að hann hafi haft af þeim féð með svikum eða dregið sér þetta fé.

Ákærði kveðst hafa annast sölu Kársnesbrautarhússins fyrir hjónin Maríus og Þórdísi fyrir utan skjalagerðina, en hana hafi annar starfsmaður fasteignasölnunnar annast. Salan hafi gengið vel og þau fengið gott verð fyrir eignina með því, að önnur eign hafi verið tekin upp í. Hann hafi fyrst kynnst hjónunum við sölu eign þeirra. Ákærði heldur því fram, að svo hafi æxlast, að Maríus hafi lánað sér ofangreinda peninga. Þetta hafi ekki verið gert með það í huga að gera sér greiða, heldur hafi verið rætt um, að ákærði fengi peningana að láni gegn ákveðinni ávöxtun. Kveðst hann ekki muna, hvort það var hann eða Maríus, sem átti frumkvæðið að þessu; þetta hafi borist í tal milli þeirra í lok desember 1995, eftir að þau hjónin voru flutt á Öldugötuna. Ágætiskynni hafi orðið milli þeirra vegna sölu fasteignanna. Sig minni, að rætt hafi verið um 18% ársávöxtun. Hann kannast ekki við, að þau hjón hafi lýst yfir óánægju með söluverð eignarinnar á Öldugötu, enda hafi salan verið mjög góð í alla staði. Sér hafi verið ljóst, að þau hafi haft í hyggju að kaupa sér aðra íbúð og viljað fá húsnæði fyrir eldri borgara. Ekki hafi verið um það rætt á þeim tíma, er hann fékk peningana að láni í

desember, að þau þyrftu að fá féð til baka vegna kaupa á nýrri eign. Sér hafi ekki verið kunnugt um fjárhag hjónanna.

Ákærði segir fjárhag sinn hafa verið þokkalegan á þessum tíma, en hann hafi ekki átt eignir. Hann segist ekki hafa vitað á þessum tíma, að hann hefði verið úrskurðaður gjaldþrota 10. október 1995. Ekki kveðst ákærði minnst þess, að hann hafi skýrt kærendum frá fjárhagsstöðu sinni. Ákærði segist hafa gefið kvittun fyrir móttöku húsbréfanna á kvittunarblöð Hugins, fasteignamiðlunar ehf., þar sem þau voru við höndina. Um afhendingu fjárins í desember 1995 kveðst hann hafa tekið skýrt fram, að um persónulegt lán væri að ræða, enda hafi féð verið lagt inn á bankareikning sinn. Til hafi staðið að endurgreiða féð með vöxtum, þó að það hafi ekki tekist nema að hluta. Rætt hafi verið um að endurgreiða lánið að ári liðnu, og hafi hann ekkert átt að greiða af því fyrr en að því loknu, hvorki afborganir né vexti. Marius hafi sagt síðar, að e. t. v. þyrfti hann ekki á allri fjárhæðinni að halda að þeim tíma liðnum og gæti því lánað honum féð lengur. Þetta hafi þó ekki verið búið að ákveða nánar. Ákærði segir sér hafa verið ljóst, að kærandur hafi þurft á andvirði húsbréfanna að halda til að fjármagna kaup á nýrri íbúð.

Um ráðstöfun fjárins segir ákærði, að hann hafi ráðstafað því næstum öllu í rekstur fasteignasölnunar sem persónulegu láni til hennar. Fjárhagsstaða fasteignasölnunar hafi reyndar ekki verið mjög góð og tékkareikningi hennar verið lokað um áramót 1995–1996. Ákærði segist hvorki hafa upplýst kærandur um, hvernig hann ávaxtaði féð, né hafi hann aðskilið það fé, sem hann fékk frá kærendum, frá öðru fé, sem hann hafði til umráða. Ákærði kveðst síðar hafa boðist til þess að endurgreiða eftirstöðvarnar bæði með peningum, veði í fasteignum og persónulegum uppáskriftum, en því hafi verið hafnað; en upphaflega hafi fasteignasalan átt að endurgreiða lánið.

Vitnið Marius Arthúrssón segir ákærða hafa átt frumkvæði að því að ávaxta fyrir þau hjónin peningana; hann hafi sagt, að „það væri ekki hægt að láta þá liggja svona“. Þau hjónin hafi verið óánægð með tilboð í Öldugötuíbúðina, og því hafi komið til tals að ávaxta peningana til að ná mismuninum. Hafi ákærði boðið þeim að ávaxta fyrir þau peningana, sem þau fengu sem milligjöf fyrir Kársnesbrautina, með um 10% vöxtum á níu mánaða tímabili, þannig, að þegar upp væri staðið, myndu þau ekki tapa þeim 300.000 krónum, sem þau þurftu að slá af við sölu á Öldugötu húsinu. Ákærði hafi tekið fram, að fjárhæðin þyrfti að vera 5.000.000 krónur, til þess að af þessu gæti orðið. Þau hjónin hafi tekið sér nokkurra daga umhugsunarfrest, en á þeim tíma hafi ákærði nokkrum sinnum haft samband

og ýtt á þau að gefa svar. Síðan hafi þau ákveðið að ganga að þessu og afhent ákærða féð.

Vitnið kveður það hafa verið að frumkvæði ákærða, sem vitnið afhenti honum húsbréfin. Ákærði hafi beðið um þau til ávöxtunar. Skömmu eftir að salan á Öldugötunni fór fram, hafi ákærði sannfært þau um, að það væri „algjör vitleysa að láta húsbréfin liggja svona vaxtalaus“. Ákærði hafi í nafni fasteignasölnunnar ætlað að ávaxta féð um 10% á þremur mánuðum. Hafi þau hjónin gengið að þessu og afhent ákærða bréfin. Ákærði hafi síðan látið þau fá kvittun á bréfhaus fasteignasölnunnar fyrir móttöku bréfanna. Vitnið kveður aldrei hafa verið efa í sínum huga um það, að ákærði væri í nafni fasteignasölnunnar að ávaxta fyrir þau fjármunina, en ekki persónulega. Aldrei hafi verið minnst á, að um persónulegt lán væri að ræða, enda hefði sér aldrei dottið í hug að lána peningana einhverjum bláókunnugum manni á þennan hátt. Hann segist ekkert hafa þekkt ákærða fyrir utan viðskiptin við fasteignasölnuna. Vitnið segist ekki hafa haft samskipti við aðra á fasteignasölnunni en ákærða. Ákærði hafi vitað, að þau þyrftu á peningunum að halda á vissum tíma, þ. e., þegar að því kæmi að borga af íbúðinni í Gullsmáranum, ekki seinna en í maí 1996. Þau hafi ekki haft aðra peninga til þess og honum verið það ljóst. Í maí 1996 hafi þau hjónin svo krafið ákærða um endurgreiðslu húsbréfanna, en þá hafi þau átt að vera laus eftir þriggja mánaða ávöxtun. Þá hafi þau verið búin að ganga frá kaupum á íbúðinni í Gullsmára og vantað peninga til að greiða af henni. Ákærði hafi þá sagt þeim, að hann gæti ekki endurgreitt þeim fyrr en í júlí það ár. Vitnið segist ekkert „botna í“ húsbréfum, og þau hafi tekið þetta trúanlegt og aflað sér fjár annars staðar til greiðslunnar á íbúðinni. Í júlí hafi þau að nýju haft samband við ákærða og hann afhent þeim tékka, að fjárhæð 1.700.000 kr. Þá hafi ákærði sagt, að afgangurinn yrði afhentur í lok ágúst. Höfðu þau samband við hann 25. ágúst, og afhenti hann þeim tvo tékka, annan að fjárhæð 800.000 krónur, en hinn 3.000.000 krónur, sem reyndust innstæðulausir. Þau hafi þá snúið sér til Kristjáns V. Kristjánssonar fasteignasala, sem hafi ekki virst þekkja málavöxtu, en síðar fengið með eftirgangssemi greiddar 3.000.000 krónur frá ákærða. Um endurgreiðslu á því fé, sem þau hjónin hafi ekki enn fengið greitt, segir vitnið, að ákærði hafi boðið bíla og „slíkt dót“, sem vitnið vildi ekki taka við, og einnig einhver bréf, sem voru einskis virði. Vitnið segir, að fjárhagsstaða þeirra hjóna sé nú mjög bág, þau vanti enn 2 milljónir upp á að geta staðið í skilum með íbúðina í Gullsmáranum.

Vitnið Þórdís Sólmundardóttir segir, að þau hjón hafi leitað til ofangreindrar fasteignasölu, sem síðar annaðist sölu á fasteign þeirra hjóna á

Kársnesbraut 39. Þau hafi aðeins átt samskipti við ákærða á fasteignasölunni. Vitnið segist ekki vita, hvað ákærða og eiginmanni sínum fór á milli í upphafi, annað en það, að ákærði ætlaði að ávaxta fyrir þau peninga, sem voru fyrst afhentir í árslok 1995, gegn því, að þeir yrðu borgaðir haustið 1996. Síðar, er þau voru stödd á fasteignasölunni til að gera upp sölulaunin vegna Öldugötunnar, hafi ákærði haft á orði, að hann gæti ávaxtað húsbréfin, sem þau ættu. Þau hjónin hafi sagt honum, að þau þyrftu að greiða í maí 1996 af Gullsmáranum, sem þau höfðu fest kaup á. Ákærði hafi sagt, að það yrði ekkert mál. Hún segir sér ekki kunnugt um, hvernig ávaxta átti féð, og kveðst ekkert vita um húsbréf. Þau hjónin hafi velt þessu fyrir sér í nokkurn tíma, en síðan farið saman á fasteignasöluna í febrúar og afhent ákærða húsbréfin. Ekki hafi verið rätt við aðra á fasteignasölunni en ákærða fyrr en síðar, þegar í óefni var komið. Hún fullyrðir, að ekki hafi verið um persónulegt lán til ákærða að ræða, aldrei hafi verið á það minnst, enda hafi enginn vinskapur myndast milli þeirra, þótt þau hjónin hafi haft talsvert samband við hann, þar sem hann hafi verið tengiliður þeirra við fasteignasöluna. Þau hjónin hafi alltaf talið sig eiga viðskipti við fasteignasöluna, og því hafi þau afhent féð til fasteignasölnnar sem slíkrar til ávöxtunar, en ekki ákærða persónulega, þótt hann hafi tekið við fénu. Þau hafi aldrei séð eða hitt ákærða, fyrr en þau seldu húseign sína að Kársnesbraut 39. Hún segir, að þau hjónin hafi farið á fasteignasöluna 20. maí 1996 og rätt við ákærða og óskað eftir því, að hann afhenti þeim hluta þess fjár, sem þau höfðu afhent til ávöxtunar, enda væri komið að því, að þau þyrftu að greiða inn á kaupverð íbúðarinnar að Gullsmára. Ákærði hafi svarað því til, að þetta fé væri ekki laust til útborgunar og yrði það ekki fyrr en um miðjan júlí það ár. Maríus hafi síðan hringt nokkrum sinnum í ákærða til að ganga á eftir greiðslu, en ekkert hafi gengið og Maríus loks haft samband við Kristján V. Kristjánsson fasteignasala, sem ekkert kannaðist við málið. Samdægurs hafi ákærði boðist til að greiða einhverjar milljónir. Nokkrum dögum síðar, 29. júlí, hafi þau Maríus farið á fasteignasöluna og ákærði afhent þeim tékka, að fjárhæð 1.700.000 krónur. Í byrjun ágúst hafi ákærði boðað þau á fasteignasöluna og sagt, að húsbréfin yrðu laus 25. ágúst. Hinn 26. ágúst hafi þau enn farið á skrifstofuna og ákærði afhent þeim tvo tékka, samtals að fjárhæð 3.800.000 krónur, en ekki hafi reynst innstæða fyrir þeim. Maríus hafi margsinis krafist ákærða um greiðslu. Það fé, sem ákærði endurgreiðdi þeim, hafi borist í smáskömmtum fram eftir vetri. Þau hafi síðan gefist upp á biðinni og snúið sér til lögmanns.

Vitnið Ásgeir Björnsson héraðsdómslögmaður, lögmaður kærenda, bar við meðferð málsins um tilraunir til samkomulags um endurgreiðslu þeirra

fjármuna, sem ákærði hefur ekki staðið skil á. Hann segir tilboð ákærða og lögmanns hans í þeim efnum hafa verið í flugumynd og ekki verið hönd á þeim festandi, engin gögn eða formleg tilboð, sem hægt hafi verið að taka afstöðu til. Þannig hafi verið boðið veð í fasteign, en aldrei borist veðbókarvottorð eða fasteignamat. Þá hafi verið boðin 1.500.000 króna greiðsla í peningum í tengslum við eitt boðið; hann hafi óskað eftir, að peningarnir yrðu greiddir án skilyrða, en því hafi verið hafnað. Vitnið segir, að búið sé að þingfesta mál vegna bótakröfu kærenda í þessu máli á hendur Kristjáni V. Kristjánssyni, löggiltur fasteignasala, og tryggingafélagi, sem hann hafði starfsábyrgðartryggingu hjá.

Vitnið Kristján V. Kristjánsson, löggiltur fasteignasali og fyrrum starfsmaður fasteignasölnunnar Hugins, kom fyrir dóminn. Vitnið var eini löggilti fasteignasalinn skráður fyrir fasteignasölnunni á þessum tíma. Vitnið sá um alla skjalagerð fyrir fasteignasölnuna og annaðist skjalagerð vegna sölu á Kársnesbraut 39. Hann segir, að samningar þessir hafi í engu verið frábrugðnir öðrum. Hann kveðst engin önnur afskipti hafa haft af málinu. Marius hafi fyrst haft samband við sig í júlí 1996, vegna þess að ákærði hafi ekki gert upp við hann fjármuni, sem hann ætti hjá ákærða. Marius hafi sagt, að hann væri orðinn þreyttur á því að eiga við Gísla um uppgjör á því fé, sem hann hefði látið Gísla í té. Þarna hafi verið um nokkrar milljónir að ræða, sem Maríus hafi afhent ákærða og ekki fengið endurgreiddar. Kveður vitnið sér hafa brugðið mjög við þessi tíðindi. Hann hafi engar skýringar fengið hjá ákærða á því, hvað um peningana hafi orðið eða hvað hann hafi gert við þá, aðeins, að þetta væri í öruggum höndum og að hann myndi „klára sig af“ með þetta mál. Hafi hann fengið mjög loðin svör hjá ákærða um móttöku hans á fénu. Vitnið kveður sér ekki vera kunnugt um, hvort eitthvað af fénu rann til fasteignasölnunnar eða ekki.

III.

Niðurstaða.

Óumdeilt er, að ákærði tók við því fé, sem í ákæru greinir. Einnig liggur fyrir, að hann ráðstafaði því jafnóðum, þó að hann hafi ekki gert nákvæma grein fyrir því, með hvaða hætti. Verulegum hluta fjárins ráðstafaði ákærði að eignin sögn í þágu Hugins, fasteignamiðlunar ehf., og að hluta í eigin þágu. Ákærði var hluthafi og stjórnarmaður í fasteignasölnunni. Fram kemur af Hlutafélagaskrá, að tilgangur félagsins hafi verið rekstur fasteigna- og skipasölu, rekstur fasteigna og lánastarfsemi. Fjárhagsstaða fasteignamiðlunarinnar var ekki góð á þessum tíma samkvæmt framburði ákærða, og á tímabilinu virðist rekstur hennar hafa farið um tékkareikning eiginkonu

ákærða, en hún var jafnframt varamaður í stjórn félagsins. Þrátt fyrir framburð ákærða er af gögnum málsins ljóst, að fjárhagur ákærða var slæmur á þessu tímabili, svo bágborinn, að bú ákærða var tekið til gjaldþrotaskipta einum og hálfum mánuði áður en fyrsta afhending fjárins hófst og skiptum lokið, og búið lýst eignalaust, áður en afhending húsbréfanna hófst. Framburður ákærða um, að hann hafi ekki vitað af gjaldþrotameðferð eigin bús, er fráleitur, sérstaklega í ljósi þeirrar starfsemi, sem ákærði hafði með höndum.

Fram er komið, að kærundur og ákærði þekktust ekki, áður en hin fyrrnefndu sneru sér til Hugins, fasteignamiðlunar ehf., vegna sölumeðferðar á húsi þeirra. Einu samskipti þeirra tengdust viðskiptum vegna eignaskiptanna. Kærundur töldu ákærða ætíð vera að koma fram fyrir hönd fasteignasölnunar og í hennar nafni, enda þekktu þau ákærða ekkert. Kærundur, sem eru öldruð hjón, hafa bæði borið, að þau hafi ekkert þekkt til húsbréfa, og kváðust hafa allar upplýsingar um slík verðbréf og ávöxtun þeirra frá ákærða, sem þau hefðu treyst sem starfsmanni þeirrar fasteignasölu, sem annaðist fyrir þau eignaskiptin. Það hafi verið hans hugmynd að ávaxta féð, svo að það lægi ekki án vaxta, á meðan þau biðu þess að festa kaup á nýrri fasteign. Framburður þeirra fyrir dóminum var trúverðugur.

Ákærði staðhæfir, að um persónulegt lán til sín hafi verið að ræða og að hann hafi ætlað að endurgreiða það með háum vöxtum. Þegar litið er til þess, hversu mikla fjármuni kærundur afhentu ákærða, fjármuni, sem kærundur telja aleigu sína, svo og til þess, að ákærði þekkti kærundur ekkert, áður en þau leituðu til fasteignasölnunar, og framburðar kærenda að öðru leyti, verður að telja fráleitun þann framburð ákærða, að um persónulegt lán til sín hafi verið að ræða. Einnig þykir sýnt, þegar litið er til bágborins fjárhags ákærða, þeirrar ávöxtunar, sem hann bauð, hins stutta lánstíma, sem hann lofaði, og höfð eru í huga afföllin af húsbréfunum við sölu þeirra, hvernig hann varði fénu, og reynslu ákærða af viðskiptum á þessu sviði, að ákærða hlaut að vera það ljóst, er hann tók við fénu, að honum tækist ekki að endurgreiða það með umsömdum hætti á tilskildum tíma.

Þegar framangreint er virt, telst sannað, að ákærði hafi í auðgunarskyni blekkst kærundur til að afhenda sér fé það, sem í ákæru greinir, í trausti þess, að hann kæmi fram fyrir hönd fasteignasölnunar, sem myndi ávaxta féð með þeim hætti, sem í ákæru greinir, vitandi, að hann væri ófær um að endurgreiða féð. Telst þessi háttsemi hans varða við 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Ákærði hefur ekki fyrr sætt refsingum, sem hér skipta máli. Við refsingu hans ber annars vegar að hafa það í huga, en hins vegar, að ákærði blekksti

fórnarlömb sín, öldruð hjón á áttæðisaldri, í skjóli starfs síns til að afhenda sér mikla fjármuni og að þá fjármuni hefur hann ekki endurgreitt nema að hluta. Af þessum sökum hafa kændur, sem eru eftirlaunaþegar, orðið fyrir miklu fjárhagstjóni og mátt þola mikla vanlíðan. Þykir refsing ákærða hæfilega ákveðin fangelsi í tíu mánuði.

Eftir þessum málsúrslitum ber að dæma ákærða til að greiða allan sakarkostnað, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 80.000 krónur, og réttargæslu- og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Kristjáns Stefánssonar hæstaréttarlögmanns, 80.000 krónur.

Dóm þennan kveður upp Ingibjörg Benediktsdóttir héraðsdómari.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Gísli Edmund Úlfarsson, sæti fangelsi í 10 mánuði.

Ákærði greiði allan sakarkostnað, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 80.000 krónur, og réttargæslu- og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Kristjáns Stefánssonar hæstaréttarlögmanns, 80.000 krónur.
